

35. výročí závěrečných operací Velké vlastenecké války v Evropě

Zkušenosti z vedení válek mnoha století svědčí o tom, že jedním z nejdůležitějších faktorů, který předurčuje vítězství nebo porážku ve válce, je úroveň vojenského umění obou válčících stran. Vítězné zakončení Velké vlastenecké války Sovětského svazu proti fašistickému Německu nezvratně dokázalo převahu sovětského vojenského umění nad vojenským uměním nejsilnější, nejzkušenější a nej-připravenější imperialistické armády, jakou v té době byla hitlerovská armáda.

V celém průběhu války sovětské ozbrojené síly neustále zdokonalovaly své bojové mistrovství, hledaly a používaly nové, účinnější způsoby organizace a vedení válečné činnosti. Nejcharakterističtější rysy sovětského vojenského umění a jeho převahy nad vojenským uměním německé fašistické armády se v plné míře projevíly v závěrečných operacích Velké vlastenecké války — v berlínské a pražské operaci. Vzhledem ke svým vojenskopolitickým výsledkům tyto operace zaujímají zvláštní místo nejen ve Velké vlastenecké, ale i v celé druhé světové válce. Právě v nich sovětské ozbrojené síly dokončily porážku německého fašistického wehrmachtu, donutily hitlerovské Německo k bezpodmínečné kapitulaci a tak ukončily druhou světovou válku v Evropě.

Berlínská operace (16. dubna—7. května 1945) byla připravena a vedena ve složité vojenskopolitické situaci, charakterizované vytrvalou snahou hitlerovského vedení protáhnout válku, zasít svár

v táboře svých protivníků a dosáhnout separátního míru mezi Německem a Angloameričany za zády Sovětského svazu.

V průběhu pražské operace (6.—11. května 1945) velení německé skupiny armád „Střed“ odmítlo kapitulovat sovětským vojskům (po 8. květnu), počítalo se zpomalováním jejich útoku úpornou obranou, aby tak umožnilo americkým vojskům proniknout pokud možno nejhlouběji do nitra Československa. Plánovalo s vyvedením svých divizí a bojové techniky do zóny, kterou obsadily Američané. Obě tyto skutečnosti měly bezprostřední vliv na přípravu a vedení posledních operací Velké vlastenecké války.

Sovětské Hlavní velení, aby zmařilo plány vojenskopolitického vedení fašistického Německa na protažení války a rozkol se spojenci, připravilo a uskutečnilo obě operace v maximálně krátké době. Proto na rozdíl od jiných velkých operací, jejichž příprava trvala jeden až dva měsíce, Hlavní stan vrchního velení věnoval na přípravu berlínské operace dvanáct dní, na přípravu pražské operace jen pět až šest dní. Ve spojitosti s obtížnou situací, do které se dostali povstalci Prahy, i tato omezená doba byla zkrácená na jeden až dva dny.

Příprava takových velkých strategických operací ve velmi omezených lhůtách byla zabezpečena rostoucími možnostmi sovětské ekonomiky a vysokou operačně strategickou zralostí sovětských velitelských kádřů na konci války.

Berlínská operace

Průlom silné obrany nepřítele, zničení jeho velkých sil a rychlé dobytí Berlína vyžadovaly nutnost vytvořit silná úderná uskupení a použití nejúčelnějších a nejrozhodnějších způsobů vedení bojové činnosti.

Hlavní stan vrchního velení zasadil k vedení berlínské operace vojska tří frontů — 1. a 2. běloruského a 1. ukrajinského, celkem 21 vševojskových, 4 tankové a 3 letecké armády, 10 samostatných tankových a mechanizovaných sborů, 4 jezdecké sbory. Kromě toho předpokládal využít částí sil Baltského válečného loďstva a 18. armádu dálkového letectva, vojsk PVOS a Dněperskou válečnou flotilu, operačně podřízenou 1. běloruskému frontu. K závěrečné operaci ke zničení fašistického Německa se připravovala i polská vojska ve složení dvou armád, tankového a leteckého sboru, dvou dělostřeleckých divizí, průlomu a samostatné minometné brigády.

V důsledku všech opatření bylo soustředěno na berlínském směru uskupení vojsk, které mělo převahu nad nepřítelem (viz tabulku 1).

Cílem operace bylo v krátké době zni-

částech. Sovětská vojska měla potom vyjít na Labe.

V souladu se zámyslem operace Hlavní stan vrchního velení stanovil frontům konkrétní úkoly.

Velitel vojsk 1. běloruského frontu dostal rozkaz připravit a vést operaci s cílem ovládnout hlavní město Německa a nejpozději 12. až 15. den operace vyjít na řeku Labe. Front musel vést tři údery: hlavní — přímo na Berlín z kostrzynského předmostí a dva pomocné — severně a jižně Berlína. Tankové armády měly být zasazeny po průlomu obrany k rozvíjení úspěchu k obejití Berlína ze severu a severovýchodu. Hlavní stan posílil front osmi dělostřeleckými divizemi průlomu a vševojskovou armádou.

1. ukrajinský front měl zničit uskupení nepřítele v prostoru Gottbus a jižně Berlína, nejpozději 10. až 12. dne operace ovládnout čáru Beelitz, Wittenberg a dále po řece Labe po Dresden. Front dostal rozkaz vést dva údery: hlavní — ve všeobecném směru na Spremberg a pomocný — na Dresden. Na levém křídle měla vojska frontu přejít do obrany. K posílení úderného uskupení dostal front

Tabulka 1

Síly a prostředky	Sovětská vojska	Německá fašistická vojska	Poměr
Počet osob (v tisících)	2 500	1 000	2,5 : 1
Děla a minomety	41 600	10 400	4,0 : 1
Tanky, SHD a útočná děla	6 250	1 500	4,1 : 1
Bojové letouny	7 500*)	3 300	2,3 : 1

*) Včetně 800 letounů dálkového letectva

čit hlavní síly skupin armád „Visla“ a „Střed“, ovládnout Berlín a po vyjítí na řeku Labe spojit se s vojsky západních spojenců. To mělo zbavit fašistické Německo možnosti dalšího organizovaného odporu a přinutit je k bezpodmínečné kapitulaci.

Podstatou zámyslu bylo mohutnými údery vojsk tří frontů prolomit obranu nepřítele na Odře a Nise, rozvíjet útok do hloubky, obkličt hlavní uskupení německých fašistických vojsk na berlínském směru se současným jeho rozdělením na několik částí a jejich dalším zničením po

dvě vševojskové armády a sedm dělostřeleckých divizí průlomu. Obě tankové armády měly být zasazeny na směru hlavního úderu po průlomu obrany.

Ukolem vojsk 2. běloruského frontu bylo násilným přechodem překonat Odru, zničit štětínské uskupení nepřítele a nejpozději 12. až 15. dne operace ovládnout čáru Anklam, Waren, Wittenberge. Za výhodných podmínek měla, při činnosti částí sil za pravým křídlem 1. běloruského frontu, útočit na obranu nepřítele podél levého břehu Odry. Pobřeží Baltského mo-

ře, od ústí Visly po Altdamm měla spolehlivě chránit část sil frontu.

Začátek útoku vojsk 1. běloruského a 1. ukrajinského frontu byl stanoven na 16. duben. Za čtyři dny měla přejít do útoku vojska 2. běloruského frontu.

Hlavní úsilí tří frontů směřovalo tak v první řadě ke zničení nepřátelské obrany a potom k obklíčení a rozdělení hlavních sil hitlerovců na berlínském směru. K obklíčení uskupení nepřítele mělo dojít obejitím Berlína ze severu a severozápadu vojsky 1. běloruského frontu, z jihu a jihozápadu vojsky 1. ukrajinského frontu. Jeho rozdělení zabezpečoval úder dvou vševojskových armád 1. běloruského frontu ve všeobecném směru na Brandenburg.

V souladu se stanovenými úkoly sovětská vojska přikročila k přímé přípravě operace.

Velitelé frontů při přípravě útoku snažili se vytvořit mohutná úderná uskupení. 1. běloruský front na směru hlavního úderu na úseku 44 km (25 % celkové šířky pásma frontu) soustředil 55 % střeleckých divízií, 61 % děl a minometů, 79 % tanků a SHD. 1. ukrajinský front na úseku 51 km (13 % celkové šířky pásma frontu) soustředil 48 % střeleckých divízií, 75 % děl a minometů, 73 % tanků a SHD. Takové soustředění sil a prostředků umožnilo vytvořit vysoké operační hustoty a dosáhnout rozhodující převahy nad nepřítelem.

Soustředění značných sil a prostředků na směrech hlavních úderů umožnilo vytvořit hlubokou sestavu vojsk. Fronty měly silné sledy rozvíjení úspěchu, silné druhé sledy a zálohy; to zabezpečovalo narůstání sil v průběhu operace a její rozvíjení ve vysokých tempech. K vytvoření silných úderných uskupení dostávaly vševojskové armády pásma v šířce od 8 do 17 km. Vševojskové armády úderných uskupení 2. a 1. běloruského frontu prolamovaly obranu nepřítele v úsecích 4–7 km, 1. ukrajinského frontu 8–10 km. K zabezpečení maximální síly počátečního úderu byly operační sestavy většiny vševojskových armád v jednom sledu, bojové sestavy sborů a divízií zpravidla ve dvou, někdy i ve třech sledech. Střelecké divíze na směrech hlavních úderů obyčejně dostávaly pásma útoku v šíři do 2 km u 1. běloruského frontu a do 3 km u 1. ukrajinského frontu.

Operační sestava tankových armád k zasazení do sražení byla ve dvou sledech. V sestavě druhého sledu byl zpravidla mechanizovaný sbor. Bojové sestavy tankových a mechanizovaných sborů byly rovněž ve dvou sledech. Hustoty

tanků přímé podpory pěchoty v armádách úderných uskupení byly různé a dosahovaly: V 1. běloruském frontu 20–44, v 1. ukrajinském frontu 10–14, ve 2. běloruském frontu 7–35 tanků a SHD na 1 km fronty.

Při plánování dělostřeleckého útoku v berlínské operaci bylo charakteristické ještě větší soustředování dělostřelectva na směrech hlavních úderů než tomu bylo dříve, vytváření vysokých hustot v období dělostřelecké přípravy a zabezpečení nepřetržité palebné podpory vojsk v průběhu celého útoku.

Nejsilnější uskupení dělostřelectva bylo u 1. běloruského frontu; to umožnilo soustředit asi 300 děl a minometů na 1 km úseku průlomu.

K dosažení překvapení útoku hlavního úderného uskupení bylo rozhodnuto zahájit zteč pěchoty a tanků přímé podpory 1,5–2 hodiny do svítání. K osvětlení terénu a oslepení nepřítele bylo použito v pásmech útoku čtyř armád 143 světlometů, které začaly svítit současně se zahájením zteče pěchoty.

Silné dělostřelecké uskupení bylo i u 1. ukrajinského frontu. Velitelství frontu uskutečnilo přeskupení dělostřelectva a soustředilo asi 270 děl a minometů na 1 km průlomu.

U 2. běloruského frontu byly hlavní síly dělostřelectva rovněž soustředěny na úsecích průlomu, kde hustoty dosahovaly přes 230 děl a minometů na 1 km. Dělostřelecký útok plánovaly armády v důsledku různých podmínek násilného přechodu Odry.

V armádách úderných uskupení 2. a 1. běloruského frontu byly vytvářeny silné plukovní, divízní, sborové a armádní dělostřelecké skupiny. U 1. ukrajinského frontu místo sborových skupin vyčleňovala každá armádní skupina ze svého složení sborové podskupiny. To umožňovalo velitelům armád mít ve svém podřízení silné dělostřelecké prostředky pro manévry v průběhu operace.

Značné množství dělostřelectva vyčleňovaly fronty k vedení palby přímou střelbou a zabezpečení zasazení rychlých svazků do sražení.

Velké letecké uskupení nepřítele a blízkost jeho letišť od čáry dotyku kladly vysoké požadavky na spolehlivé zabezpečování pozemních vojsk před údery ze vzduchu. Na začátku operace v sestavě tří frontů a sborů vojsk PVOS, které měly bránit frontové objekty, bylo 3275 stíhacích letounů, 5151 protiletadlových děl a 2976 protiletadlových kulometů. Základem organizace PVO byl princip soustředěné-

ho používání sil a prostředků ke spolehlivému zabezpečení bojových sestav pozemních vojsk na směrech hlavních úderů.

Hlavní síly letectva frontů byly použity soustředěně k podpoře útoku úderných uskupení. Letectvo plnilo úkoly vedení vzdušného průzkumu, obrany pozemních vojsk před údery nepřítele ze vzduchu, zabezpečení průlomu obrany a zasazení rychlých vojsk do sražení, boje se zálohami nepřítele.

Nejdůležitějším úkolem 4. letecké armády 2. běloruského frontu bylo zabezpečení násilného přechodu řeky Odry.

Úkolem 16. letecké armády 1. běloruského frontu bylo nadále udržovat nadvládu ve vzduchu, spolehlivě bránit vojska a přepravu, v noci v období dělostřelecké přípravy vést údery na štáby, spojovací uzly a dělostřelecká postavení nepřítele.

Úkolem 2. letecké armády 1. ukrajinského frontu bylo před násilným přechodem řeky Nisa zřítit dymovou clonu v pásmu útoku úderného uskupení a na jeho bocích, v období překonávání řeky a útoku na jejím levém břehu vést hromadné údery na bojové sestavy nepřítele v přímém dotyku, na jeho místa velení a uzly odporu v hloubce obrany.

Důležitý význam mělo ženijní zabezpečení. Hlavními úkoly ženijních vojsk byly: zřizování přeprav a příprava předmostí pro útok a součinnost s vojsky v průběhu operace. Např. v pásmu 1. běloruského frontu bylo zřízeno přes Odru 25 mostů a připraveno 40 přívozových přeprav. U 1. ukrajinského frontu bylo připraveno k úspěšnému násilnému přechodu Nisy 2440 ženijních dřevěných loďek, 750 běžných metrů útočných lávek a přes 1000 metrů prvků dřevěných mostů o únosnosti 16 až 60 tun.

Jednou ze zvláštností berlínského operace byla nevelká délka trvání období na její přípravu — celkem 13—15 dní. Za tak krátkou dobu bylo nutné uskutečnit velké množství různorodých a velmi složitých opatření k přípravě vojsk a štábů.

Velmi obtížné bylo početné přeskupení vojsk, která se zúčastnila východopomořanské a hornoslezské operace. Po jejich skončení bylo možné soustředit hlavní síly na berlínském směru.

Největší bylo přeskupení vojsk 2. běloruského frontu, jehož hlavní síly byly rozvinuty u Baltského oblouku a v průběhu 6—9 dní byly přesunuty na 250 až 300 km. Přesun vojsk a bojové techniky se uskutečňoval železnici, automobilní dopravou, někdy i kombinovaným způsobem, někdy i pěšky. K zabezpečení utajení probíhaly přesuny nejčastěji v noci.

V rámci bojové přípravy vojsk byla věnována hlavní pozornost stmelení jednotek, sladění součinnosti mezi druhy vojsk, jejich nácvikům při překonávání vodních překážek a při bojové činnosti v obydlích prostorech.

U frontu probíhaly velitelsko-štábní cvičení se štáby dělostřeleckých sborů a divízií, se štáby dělostřeleckých, tankových a leteckých útvarů a svazků.

Důležitým opatřením bylo plnění úkolů operačního maskování, jehož cílem bylo zabezpečit operačně taktické překvapení útoku.

Velmi krátké termíny na přípravu operace podmiňovaly zvlášť intenzivní charakter práce týlu, protože bylo nutné vytvořit nezbytné zásoby různého materiálu. Jen u 2. běloruského frontu bylo nutné převézt v období přípravy operace 127,3 tisíc tun nákladů. Přitom týlové útvary frontu musely současně vyčlenit přes tisíc nákladních automobilů k zabezpečení přeskupení vojsk.

Dokonalá příprava přísunu prostředků zásobování a přísná kontrola orgánů týlu ze strany vojenských rad umožnily zabezpečit vojska vším potřebným. Na začátku operace měly fronty průměrně 2,2—4,5 palebných průměrů hlavních druhů munice, 9,5 náplně vysokootáčového benzínu, 4,1 náplně automobilního benzínu a 5 náplní naftového paliva.

Porážka berlínského uskupení nepřítele a dobytí Berlína Sovětskou armádou byly závěrečným aktem v boji proti fašistickému Německu. S pádem jeho hlavního města ztratilo veškerou možnost vedení organizovaného ozbrojeného zápasu a brzy kapitulovalo.

Sovětská vojska v průběhu berlínského operace zničila 70 pěších, 12 tankových a 11 motorizovaných divízií a velkou část

letectva wehrmachtu. Zajala asi 480 tisíc vojáků a důstojníků, ukořistila jako trofejní materiál asi 11 tisíc děl a minometů, přes 1,5 tisíce tanků a útočných děl, 4,5 tisíce letounů.

Spolu se sovětskými vojáky se zničení tohoto nepřátelského uskupení aktivně zúčastnili vojáci a důstojníci Polské armády. Obě polské armády bojovaly v prvním operačním sledu sovětských frontů.

12,5 tisíce polských vojáků se zúčastnilo útoku na Berlín.

Berlínská operace je jednou z největších operací druhé světové války. Je charakteristická výjimečně vysokou intenzitou boje na obou stranách. Fašistická vojska kladla odpor s neobyčejnou úporností. O stupni rozhořčených bojů svědčí i velké ztráty sovětských vojsk. Od 16. dubna do 8. května ztratila přes 102 tisíc lidí. Pro srovnání: angloamerická vojska na celé západní frontě ztratila v průběhu roku 1945 260 tisíc lidí.

Tak jako i v předcházejících operacích, i v berlínské operaci projevili sovětské vojáky vysoké bojové mistrovství, odvahu a masové hrdinství.

Berlínská operace byla značným přínosem pro teorii a praxi sovětského vojenského umění. Byla připravena a uskutečněna na základě všestranného zhodnocení a tvůrčeho využití nejbohatších zkušeností sovětských ozbrojených sil, získaných v průběhu války. Současně vojenské umění sovětských vojsk v této operaci má řadu zvláštností.

Operace byla připravena v krátké době. Jejich hlavních cílů — obklíčení a zničení hlavního uskupení nepřítele a dobytí Berlína — dosáhla sovětská vojska za 16—17 dní.

Omezená doba na přípravu takové rozsáhlé operace vyžadovala od velitelů a štábů všech stupňů nové, účinnější formy a metody práce. Nejen na stupni frontů a armád, ale i sborů a divizí se používala obvykle souběžná metoda práce velitelů a štábů. Na všech velitelско-štábních stupních se neustále dodržovalo pravidlo, rozpracované a uplatňované v předcházejících operacích, dávat vojskům k dispozici pokud možno co nejvíce času na jejich bezprostřední přípravu k bojové činnosti.

Berlínská operace se vyznačuje jasností strategického zámyslu, který plně odpovídal stanoveným úkolům a zvláštnostem vzniklé situace. Je klasickým vzorem útoku skupiny frontů, vedeného s tak rozhodným cílem. Sovětská vojska v průběhu této operace obklíčila a zničila největší uskupení nepřátelských vojsk v dějinách válek.

Současný útok tří frontů v pásmu širokém 300 kilometrů, s vedením šesti úderů, vázal zálohy nepřítele, napomáhal dezorganizaci jeho velení a v řadě případů umožnil dosáhnout operačně taktického překvapení.

Pro sovětské vojenské umění v berlínské operaci jsou charakteristické rozhodné soustředění sil a prostředků na směrech hlavních úderů, vytvoření vysokých hustot prostředků umlčování a hluboké členění bojových sestav vojsk do sledů, což zabezpečilo poměrně rychlý průlom obrany nepřítele, následné obklíčení a zničení jeho hlavních sil a uchování celkové převahy nad nepřítelem v průběhu celé operace.

Berlínská operace je velmi poučná zkušenostmi různorodého bojového použití tankových a mechanizovaných vojsk. Zúčastnily se jí 4 tankové armády, 10 samostatných tankových a mechanizovaných sborů, 16 samostatných tankových a samohybných dělostřeleckých brigád a více než 86 samostatných a samohybných dělostřeleckých pluků. Operace znovu názorně dokázala účelnost nejen taktického, ale i operačního soustředění tankových a mechanizovaných vojsk na nejdůležitějších směrech. Vytvoření silných sledů pro rozvíjení úspěchu u 1. běloruského a 1. ukrajinského frontu (každý ve složení dvou tankových armád) bylo nejdůležitějším předpokladem úspěšného vedení celé operace. Ta znovu potvrdila, že tankové armády a sbory, za předpokladu jejich správného použití, jsou hlavním prostředkem rozvíjení úspěchu.

Bojové použití dělostřelctva v operaci bylo charakterizováno dovedným jeho soustředěním na směrech hlavních úderů, vytvářením dělostřeleckých skupin na všech organizačních stupních — od pluku po armádu, centralizováním plánování dělostřeleckého útoku, širokým manévrem dělostřelctva (i velkých dělostřeleckých svazků) a neustálou palebnou převahou nad nepřítelem.

Umění sovětského velení při využívání letectva se projevilo především v jeho soustředěním a těsné součinnosti s pozemními vojsky. K jejich podpoře směřovalo hlavní úsilí všech leteckých armád, včetně dálkového letectva. Sovětské letectvo v berlínské operaci neustále udržovalo nadvládu ve vzduchu. V 1317 vzdušných bojích sestřelilo 1132 letounů nepřítele. V prvních pěti dnech operace zničilo hlavní síly, v dalších i ostatní část nepřátelského letectva.

Sovětské letectvo v berlínské operaci bojovalo obranná zařízení nepřítele, ničilo a umlčovalo jeho palebné prostředky a živou sílu. V těsné součinnosti s vševojskovými svazky vedlo údery na nepřítele ve dne v noci, bombardovalo jeho vojska na

komunikací i na bojištích, při jejich přesunu z hloubky a při vyjití z obklíčení, narušovalo velení. Použití letectva bylo charakterizováno centralizovaným velením, včasnou změnou letišť, nepřetržitým nárůstáním úsilí při plnění hlavních úkolů. Nakonec můžeme říci, že bojové použití letectva v berlínské operaci nejlépe vyjadřovalo podstatu té formy vedení bojové činnosti, která se v letech války nazývala leteckým útokem.

V berlínské operaci se dále zdokonalilo umění organizovat součinnost. Základy strategické součinnosti byly položeny již při rozpracování jejího zámyslu, a to přesným sladěním činnosti frontů a druhů ozbrojených sil ve prospěch úspěšného plnění hlavních operačně strategických úkolů. Neustálá byla zpravidla i součinnost frontů v rámci strategické operace.

Velké umění při zabezpečení bojové činnosti prokázaly politické orgány. Intenzivní a cílevědomá práce velitelů, politických orgánů, stranických a komсомolských organizací zabezpečila vysoké morálně bojové vlastnosti všech vojáků. Napomáhala splnění historického úkolu — vítěznému ukončení války s fašistickým Německem.

Úspěšné uskutečnění jedné z posledních operací druhé světové války v Evropě bylo zabezpečeno rovněž vysokou úrovní strategického řízení, vojevůdcovským uměním frontů a armád. Na rozdíl od většiny předcházejících strategických operací, kde činnost frontů koordinovali představitelé Hlavního stanu, v berlínské operaci řídilo vojska v celku přímo Hlavní velení. Hlavní stan a generální štáb prokázaly zvláště vysoké umění a pružnost při řízení sovětských ozbrojených sil. Současně stanovily úkoly frontům a druhům ozbrojených sil, upřesňovaly je v průběhu útoku v závislosti na změnách situace, organizovaly a udržovaly operačně strategickou součinnost, dovedně používaly strategické

zálohy, nepřetržitě doplňovaly vojska osobami, výzbrojí a bojovou technikou.

Svědectvím vysoké úrovně sovětského vojenského umění a mistrovství velitelů a náčelníků v berlínské operaci bylo úspěšné splnění složitého problému materiálně technického zabezpečení vojsk. Omezená doba na přípravu operace a velká spotřeba materiálních prostředků, podmíněná charakterem bojové činnosti, vyžadovaly velmi usilovnou práci týlových orgánů všech stupňů. O tom svědčí to, že v průběhu operace vojska tří frontů spotřebovala přes 7200 vagónů munice a od 2—2,5 (naftové palivo) do 7—10 (letecký benzín) frontových náplní pohonných hmot. Úspěchu při plnění týlového zabezpečení bylo dosaženo hlavně podstatným přiblížením materiálních zásob k vojskům a širokým využíváním automobilní dopravy k přísunu potřebných prostředků zásobování. Již v období přípravy operace automobilní doprava přisunula více materiálních prostředků než železnice. Např. 1. běloruský front dostal po železnici 238,4 tisíc tun munice, pohonných hmot a mazadel, automobilní dopravou frontu a armád 333,4 tisíc tun. Významnou úlohu při zabezpečení bojové činnosti vojsk měli vojenští topografové. Vojenská topografická služba včas a úplně zabezpečila vojska topografickými a speciálními mapami, připravila vychozí geodetické prvky pro vedení dělostřelecké palby, aktivně se zúčastnila vyhodnocování leteckých snímků, určovala souřadnice cílů. Např. jen vojskům a štábům 1. běloruského frontu a 1. ukrajinského frontu vydala 6,1 miliónů kusů map, vyhodnotila 15 tisíc leteckých snímků, určila souřadnice asi 1,6 tisíc operních a dělostřeleckých sítí, zabezpečila geodetické připojení 400 dělostřeleckých baterií. K zabezpečení bojové činnosti v Berlíně připravila topografická služba 1. běloruského frontu panoramatický plán města, který se stal velkou pomocí štábu při přípravě a vedení operace.

Berlínská operace vešla do dějin jako vítězné ukončení těžké a slavné cesty, kterou prošly sovětské ozbrojené síly, řízené komunistickou stranou. Operace byla vedena v podmínkách plného uspokojení potřeb frontů vším potřebným — bojovou technikou, výzbrojí a materiálně technickými prostředky. Týl zásobil vojska vším, co bylo potřebné pro konečnou porážku nepřítel. To je jedno z výmluvných a přesvědčivých svědectví organizace a mohutnosti ekonomiky sovětského socialistického státu.

—fb—